

Zin of onzin?

Hersenenwerk voor honden

Als gedragstherapeut kom ik bij mensen die problemen hebben met het gedrag van hun hond. Een van de zaken waarover we het uitgebreid hebben tijdens een consult: wat doe je allemaal met je hond?

Maar ook: hoe ziet een dag van je hond eruit? Hoeveel loopt hij? Hoeveel slaapt hij? Zijn er fysieke problemen (van eigenaar en/of hond) waarmee je rekening moet houden? Loopt je hond los tijdens wandelingen? Wordt er elke dag gespeeld, gesnuffeld, gekluifd? Wat eet je hond en hoe krijgt hij zijn eten aangeboden? Eet hij graag? Werkt hij graag voor jou? Door antwoorden te krijgen op al deze vragen, krijg ik inzicht in de mentale en fysieke gesteldheid van de hond.

Verveling

Een hond die zich verveelt. Het lijkt alsof het vroeger nooit ter sprake kwam. Misschien hadden honden minder problemen? Of misschien is de wereld inmiddels zo veranderd dat onze honden er wat meer moeite mee hebben. En laten we eerlijk zijn: onze levens zijn zo druk en vol, we moeten zo veel, dat het best weleens lastig is om iedereen daarin – dus ook de hond – tevreden te houden. Met als gevolg dat er gedragsproblemen kunnen ontstaan. Maar een hond kan alleen maar reageren zoals een hond zou reageren op bepaalde gebeurtenissen. Dus als een hond blaft of dingen sloopt in huis omdat hij zich verveelt, kunnen wij mensen dat als storend ervaren of inzien dat de hond iets duidelijk probeert te maken. Ongewenst gedrag past echter niet in onze maatschappij en in onze manier van leven. Want de hond moet zich gewoon aanpassen, hij komt niets tekort. Toch? Vaak wordt er meer dan voldoende gewandeld en ook wel gespeeld, maar de hond iets te doen geven en 'm zijn koppie laten gebruiken, is voor velen nog geen dagelijkse gewoonte.

Hersenen aan 't werk

Sinds begin deze eeuw wordt er hersenenwerk ingezet bij honden die probleemgedrag vertonen. Turid Rugaas begon met werken met honden in een 'enriched environment'. De honden kregen allerlei – voor hun vaak onbekende – (huishoudelijke) artikelen om aan te snuffelen, soms werden er brokjes in verstoppt. Ook mochten ze tijdens de wandelingen zo veel snuffelen als ze wilden. En dat had goede resultaten. Want de honden werden rustiger en konden op andere momenten meer prikkels op een positieve manier verwerken. Inmiddels is dat uitgegroeid tot een ware hersenenwerkkrage. Met hersenenwerk wordt een hond dus aangespoord om zijn neus te gebruiken. Hoe moeilijker de opdracht, des te meer zintuigen en creativiteit erbij komen kijken. En zo ontstaat er geestelijke en lichamelijke ontspanning bij de hond.

Hoe ziet hersenenwerk er idealiter uit?

Nou, dat hangt dus van je hond af. Want voor sommige honden is het al genoeg verrijking als hun voer in de vorm van een puzzel wordt aangereikt of als ze hun brokken in de tuin mogen zoeken. Maar voor andere honden kan het niet moeilijk genoeg. De meest ingewikkelde puzzels en uitdagingen gaan ze aan om hun beloning uiteindelijk te krijgen. Waar het om gaat, is dat de hond lekker bezig is met zoeken, speuren, nadenken, puzzelen en natuurlijk slagen.

De 'overwerkte' hond

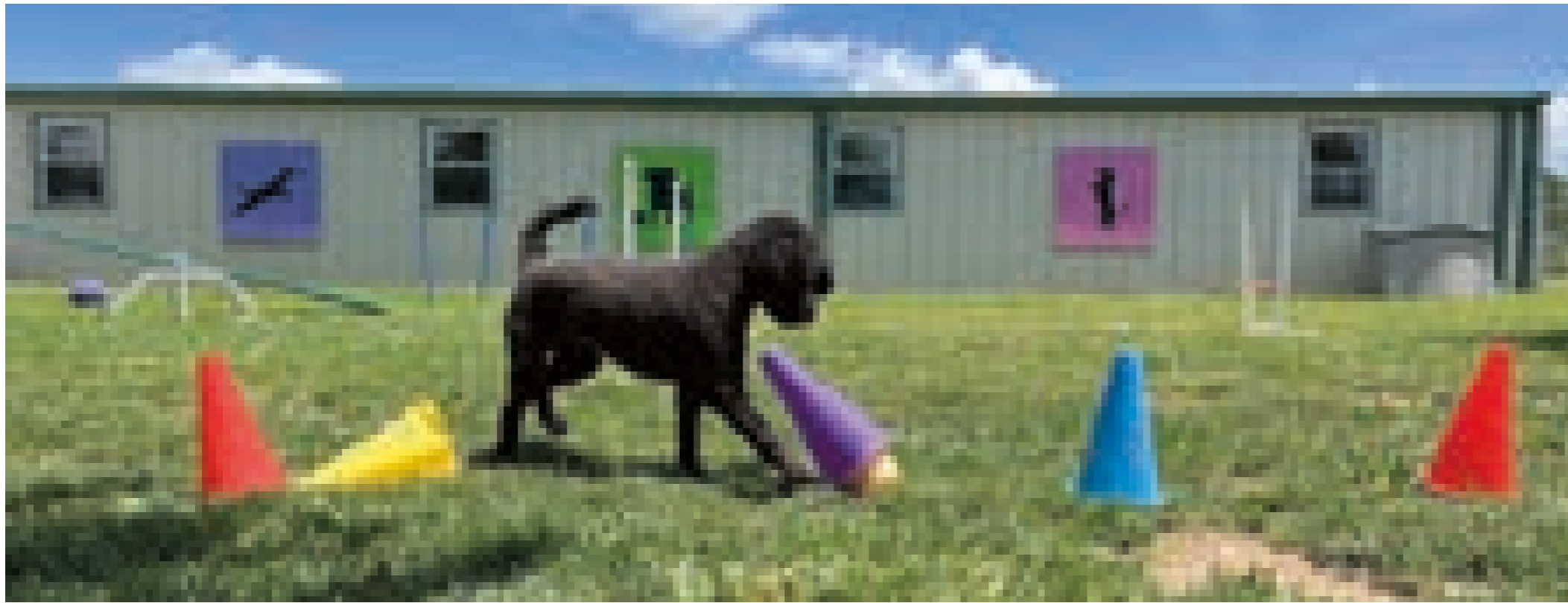
Een van de gevallen die ik in de praktijk tegenkwam, was een jonge hond – oorspronkelijk uit het buitenland – die zich snel verveelde, maar wel heel veel moeite had met alle prikkels buiten en om hem heen. De eigenaren deden heel veel goed: met hem wandelen op (liefst) rustige momenten, veel hersenenwerk, training en uitdaging, naast regelmaat en rust. En toch bleef deze hond ongewenst gedrag vertonen. Hij was scherp en heftig,

Waar het om gaat, is dat de hond lekker bezig is met zoeken, speuren, nadenken, puzzelen en natuurlijk slagen.

viel fiks uit tegen honden, fietsers en kinderen. Omdat het wandelen buiten een steeds grotere uitdaging aan het worden was, gingen zijn eigenaren steeds meer binnen activiteiten met hem doen. Maar in plaats van dat zijn gedrag beter werd, werd het slechter. Het eindigde in een bijtincident met de eigenaar.

Minder is meer?

Soms is meer beter. Maar soms is meer ook te veel. Sommige honden zijn zo enthousiast dat ze blijven doorgaan, ook al worden ze moe. Resultaat: een hond die hyper, druk en meestal ontoerekeningsvatbaar is. Vergelijk het maar met kinderen die soms helemaal 'over the top' gaan. Hen moeten we ook op tijd eruit halen. Het is dus belangrijk om goed te kijken naar je hond. Verliest hij focus, gaat hij af en toe wegstaren, laat hij voertjes liggen? Is hij niet meer zo gemotiveerd, maar gaat hij toch door? Of wordt hij juist té opgewonden? Misschien is het dan tijd om even te stoppen of wat minder te doen. De hond in het voorbeeld had heel veel moeite met prikkels tijdens de wandeling. Zijn eigenaren waren zo

Hersenswerk is bedoeld om een aanvulling en een verrijking op het leven van de hond te zijn.

gefocusd op dat hij zich niet mocht vervelen, omdat ze minder gingen wandelen, dat hij veel hersenswerk en verrijking aangeboden kreeg. Maar hij kreeg zoveel aangeboden dat hij daardoor nóg minder goed met de prikkels buiten kon omgaan. De puzzels waren te moeilijk, hij raakte er gefrustreerd en overprikkeld van. Het maakte hem dus juist drukker en heftiger, in plaats van dat het hem hielp om zijn rust te vinden. Hoewel het natuurlijk alleen maar goed bedoeld was, kan het dus ook averechts werken.

Inzicht

Laat je je hond vaker hersenswerk doen, dan ga je steeds beter zien welke signalen je hond geeft als hij moe wordt. Je zal het dus steeds beter herkennen wanneer je moet stoppen. Hersenswerk doe je overigens samen, je kunt de hond niet gewoon zijn gang laten gaan. Bovendien is het voor ons als

eigenaren leuk om te zien hoe onze honden omgaan met hersenswerk. Wat vindt je hond leuk of lekker? Heeft hij voorkeuren voor bepaalde dingen? Voor eten, voelen of doen? Hersenswerk kan je hond zelfvertrouwen geven en hem laten groeien in zijn creativiteit en oplossend vermogen, maar het geeft ons als eigenaren ook inzicht in hoe onze hond zich voelt. Gaat hij volle bak aan de slag? Of houdt hij zich in? Het is een fantastische manier om op een andere wijze met je hond bezig te zijn. Door hersenswerk kan er ook een goede verbinding ontstaan tussen eigenaar en hond, omdat je het echt samen doet. De eigenaar biedt de hond puzzels en werkjes aan die hij leuk vindt, helpt of ondersteunt waar nodig en kijkt goed wanneer de hond klaar is of juist meer uitdaging kan gebruiken.

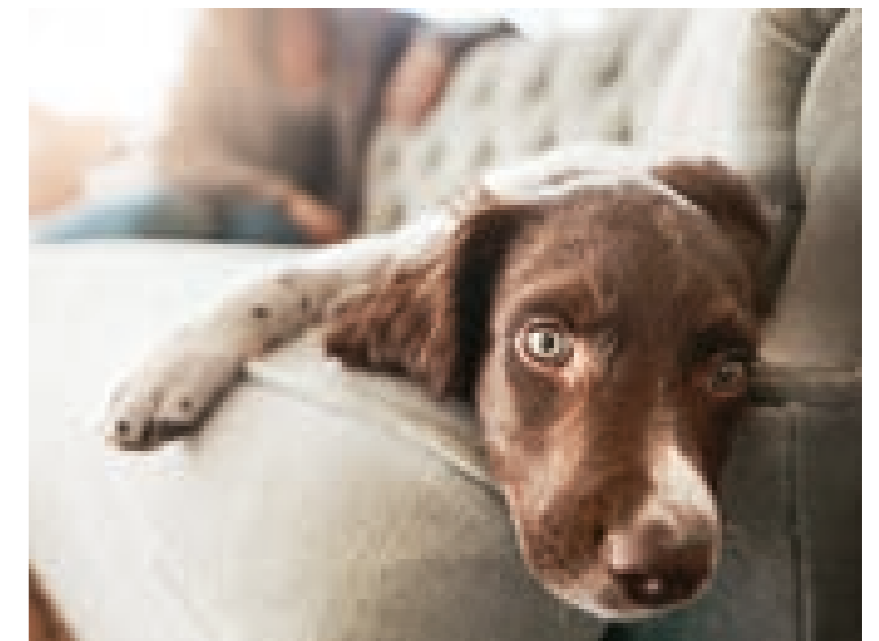

Zijn er nadelen?

Aan hersenswerk zijn weinig nadelen verbonden, behalve dat je de hond er dus te veel van kunt laten doen. Hersenswerk is vooral leuk en bedoeld om leuk te zijn. Het kan wel behoorlijk duur worden, zeker als je alleen maar kant-en-klare spellen en puzzels koopt. Want aan één heb je niet genoeg. Gebruik daarom bijvoorbeeld ook allerlei huis-, tuin- en keukenmaterialen zoals oud papier, wc-rolletjes, karton, stof, plastic of verpakkingsmateriaal als doosjes. Ook (oud) kinderspeelgoed of iets tofs uit de kringloop- of budgetwinkel leent zich er goed voor. Laat

Door hersenswerk kan er ook een goede verbinding ontstaan tussen eigenaar en hond, omdat je het echt samen doet.

vooral je fantasie de vrije loop, want vrijwel alles kan een puzzel zijn. Hersenswerk kan een hoop rotzooi geven, maar als je hond daarna moe en voldaan is, dan is met de bezem of stofzuiger rondgaan ook helemaal niet zo erg.

Relaxed op de bank, of snakkend naar mentale uitdaging?

Aanvulling en verrijking

Hersenswerk kan dus heel goed zijn voor je hond, maar houd het wel altijd veilig. Creatieve dingen bedenken is super, maar zorg dat je hond de puzzels niet kapot kan maken of loszittende stukjes plastic of ander materiaal kan opeten. Als je gaat puzzelen, zorg dan voor een goede, stevige, liefst niet gladde ondergrond (antislipmat) en zoek naar de dingen die jouw hond leuk en stimulerend vindt. Vindt je hond het te moeilijk? Laat hem dan niet tobben, maar begin dan wat makkelijker. Help je hond op weg en laat het spel vooral niet te lang doorgaan. Een paar minuutjes is echt genoeg. Naarmate je hond beter geoefend is, kun je de tijdsduur opbouwen. Zoals met eigenlijk alles is het belangrijk om balans te zoeken en vast te houden. Hersenswerk is geen alternatief voor wandelen omdat je hond niet zo goed met de wereld om kan gaan. Het is bedoeld om een aanvulling en een verrijking op zijn leven te zijn. ■

OVER DE NVGH

De Nederlandse Vereniging van Gedragstherapeuten voor Honden (NVGH) is sinds 1997 de beroepsvereniging die belangen behartigt van haar (op hbo-niveau) afgestudeerde leden. Kijk voor meer informatie op www.nvgh.nl

